

Sprogindsats
Dagtilbud i Hedensted, 2014

Indholdsfortegnelse

- 1. Drift - Ansvarsområder og serviceydelser**
- 1.1 Ansvarsområder
- 1.2 Evaluering af ansvarsområder

Appendiks A: Specifikation af detaljerede beskrivelser af serviceydelser

Appendiks B: Specifikation af evaluering af ansvarsområder

Appendiks C: Nøgletalssamlinger

1. Drift - Ansvarsområder og serviceydelser

1.1 Ansvarsområder

Mission	Ansvarsområde	Serviceydelse
Dagtilbudsområdet ønsker at sikre børn i alderen 0-6 år gode opvækstvilkår i deres pasningstilbud	Sprogvurdering og sprogindsats	<ul style="list-style-type: none"> • Generel indsats • Fokuseret indsats • Særlig indsats • Forældreinddragelse

1.1.1 Ansvarsområde: Sprogvurdering og sprogindsats

Lovgrundlaget for sprogindsatsen fremgår af dagtilbudsloven.

Sprogvurdering omfatter:

- børn i dagtilbud, som det pædagogiske personale har en formodning om kan have behov for sprogstimulering
- børn der ikke er i dagtilbud

Sprogvurdering gælder for børn i treårsalderen, inden skolestart og i børnehaveklassen.

Bestemmelserne om sprogvurdering skal ses i sammenhæng med skolelovens bestemmelse om sprogvurdering ved skolestart.

SKAL-opgave: Sprogvurdering af børn i 3-års alderen er obligatorisk – hvis der formodes at være behov for det, dvs. en skal-opgave.

KAN-opgave: Sprogvurdering af børn før skolestart – vurderes, hvis der formodes at være behov for det, men det er en kan-opgave.

SKAL-opgave: Sprogvurdering skal gennemføres ved start i børnehaveklassen, dvs. en skal-opgave.

Tilknyttede nøgletal (appendiks C):

Sprogindsats

- Sprogvurdering, 3-årige i dagtilbud
- Sprogvurdering, tosprogede, 3-årige uden for dagtilbud

..1 Serviceydelse: Generel indsats

Den daglige udførelse af sprogarbejdet, sprogvurderinger m.v. er en del af det almindelige pædagogiske arbejde og varetages primært af de pædagoger, der på baggrund af deltagelse i sprogkursus har kompetencer på området. Dvs. pædagogerne varetager den generelle indsats, der omfatter 85-95 % af alle børn i dagtilbud.

Hvis pædagogerne har behov for hjælp ud over den, de kan få hos deres leder og kollegaer, inddrages den nøgleperson, der er tilknyttet henholdsvis område øst, midt og vest.

Endvidere er der i forbindelse med den generelle indsats god mulighed for sparring ved at tage problemstillingen op på rådgivningsforum, hvor viden og indsats kvalificeres for pædagog og forældre gennem dialog.

..2 Serviceydelse: Fokuseret indsats

Den fokuserede indsats, der omfatter 5-15 % af børn i dagtilbud, tilrettelægges i et samarbejde mellem pædagog i institutionen og nøglepersonen. Indsatsen varetages af pædagogen. Den fokuserede indsats gives på baggrund af oplysningerne i sprogvurderingsmaterialet, handleplan samt evt. andet relevant materiale.

..3 Serviceydelse: Særlig indsats

Såfremt det vurderes, at der er behov for en særlig indsats, skal der søges om støtte gennem 'Visitationsudvalget'. Der udfyldes Kompetencehjul inklusiv ansøgningsskema. Sprogvurderingsmateriale og handleplan samt evt. andet relevant materiale kan vedlægges. Visitationsudvalget beslutter herefter, hvilken indsats, der ud fra en helhedsorienteret indsats kan tilbydes barnet.

..4 Serviceydelse: Forældreinddragelse

Når forældre har sagt ja til tilbuddet om sprogvurdering af deres barn, skal de inddrages i forbindelse med sprogvurderingen. Inddragelsen af forældrene er vigtig for at opnå, at forældrene deltager i en eventuel opfølgning og efterfølgende indsats.

Forældre oplever deres barn i forskellige hverdagssituationer og har derfor en viden om barnets sproglige kompetencer. Dagtilbuddet og forældrene kan derfor sammen bidrage til at udvide hinandens forståelse af barnet, barnets interesser og sproglige udvikling. Samarbejdet mellem pædagogen og forældrene skal være med til at understøtte, at barnets sprog og den efterfølgende indsats udmønter sig i bedre trivsel og udvikling.

1.2 Evaluering af ansvarsområder

1.2.1 Ansvarsområde: Sprogvurdering og sprogindsats

Lovgrundlaget for sprogindsatsen fremgår af dagtilbudsloven.

Sprogvurdering omfatter:

- børn i dagtilbud, som det pædagogiske personale har en formodning om kan have behov for sprogstimulering
- børn der ikke er i dagtilbud

Sprogvurdering gælder for børn i treårsalderen, inden skolestart og i børnehaveklassen.

Bestemmelserne om sprogvurdering skal ses i sammenhæng med skolelovens bestemmelse om sprogvurdering ved skolestart.

SKAL-opgave: Sprogvurdering af børn i 3-års alderen er obligatorisk – hvis der formodes at være behov for det, dvs. en skal-opgave.

KAN-opgave: Sprogvurdering af børn før skolestart – vurderes, hvis der formodes at være behov for det, men det er en kan-opgave.

SKAL-opgave: Sprogvurdering skal gennemføres ved start i børnehaveklassen, dvs. en skal-opgave.

Evaluering

Styrker - hvad er vi gode til

Områder med behov for forbedringer - hvad kan vi blive bedre til

Hvad vil vi gøre fremadrettet - faglig, organisatorisk og brugeroplevet kvalitet

Appendiks A: Specifikation af detaljerede beskrivelser af serviceydelser**Indholdsfortegnelse**

- 1. Ansvarsområde: Sprogvurdering og sprogindsats**
- 1.1 Generel indsats
- 1.2 Fokuseret indsats
- 1.3 Særlig indsats
- 1.4 Forældreinddragelse

1. Ansvarsområde: Sprogvurdering og sprogindsats

1.1 Serviceydelse: Generel indsats

Den daglige udførelse af sprogarbejdet, sprogvurderinger m.v. er en del af det almindelige pædagogiske arbejde og varetages primært af de pædagoger, der på baggrund af deltagelse i sprogkursus har kompetencer på området. Dvs. pædagogerne varetager den generelle indsats, der omfatter 85-95 % af alle børn i dagtilbud.

Hvis pædagogerne har behov for hjælp ud over den, de kan få hos deres leder og kollegaer, inddrages den nøgleperson, der er tilknyttet henholdsvis område øst, midt og vest.

Endvidere er der i forbindelse med den generelle indsats god mulighed for sparring ved at tage problemstillingen op på rådgivningsforum, hvor viden og indsats kvalificeres for pædagog og forældre gennem dialog.

1.1.1 Aktiviteter/tiltag/metoder

	Aktiviteter/tiltag/metoder
Børnehuset Lille Dalby	Den generelle sporglige indsat sker igennem dialogisk læsning, historiefortælling, udfordring af de ord og begreber vi oplever i hverdagen. Deltager i et IT projekt hvor vi arbejder med interaktive flader. Projektet giver børnene mulighed for, at lave film der kan vises på vores interaktive tavle og dermed skabe dialog omkring de udfordringer børnegruppen står med. Vi arbejder med ReMida materialer (genbrugsmaterialer) der giver børnene mulighed for at give nyt liv til gamle materialer. Materialerne er med til at udfordre børnenes fantasi og skaberevne sprogligt.
Børnehuset Tippen	Der er fokus på sprog. To pædagoger er tovholdere på sprog, samt samarbejdet med vuggestuen og skolen ift. til sprogarbejde. En af pædagogerne har en diplomuddannelse omkring sprogligudvikling. Der er samarbejde med kommunens sprogkonsulent. Der er samarbejde med forældrene omk. sprog. Der arbejdes dagligt med sangleg/havne lege osv. dagligt på i teamet. Der arbejdes med dialogislæsning. Der er indrettet bibliotek i institutionen.
Børnehuset Østerled	Aktiviteter og samvær, der baseres på dialog, foregår dagligt. Vi taler med børnene individuelt og i grupper om emner, der optager børnene. Der er særligt uddannede sprogpædagoger, der har specifikt fokus på sprogstimulerende aktiviteter, samt på samarbejde med tale/hørekonsulent. Sprogpædagogerne vurderer sammen med teamets pædagoger, hvorvidt der udarbejdes sprogvurdering.
Børnekæret	Sprogvurderings materialet bruges efter behov. Alt hvad vi laver i dagligdagen må siges at styrke barnet sproglige kompetencer bevidst som ubevidst. Der vil altid være fokus på sproget uanset hvilket læreplanstema der er fokus på. vores virkelighed bliver skabt gennem sproget både det digitale og ikke mindst det analoge
Dagplejen	

 Aktiviteter/tiltag/metoder

Den integrerede institution Giraffen

Vi arbejder med sproget på mange forskellige nivåer:
 -Skrive navne og små ord med store og små bogstaver.
 -højtlesning via dialogisk læsning, hvor vi samtaler med børnene om, hvad de tror der skal ske historien og hvad historien handler om o.lign.
 -vi spiller spil, hvor vi indirkete får børnen til at indgå i fælles dialog, hvor de skal vejlede hinanden.
 I samlingen trænes børnene i at lytte, huske og genfortælle.
 Der læses i rundkredsene og for små grupper.
 Vi leger find/henteleg i rundkredsene.
 Hvad har du lavet i går? Hvad skal du lave i weekenden? Lytte/fortælle.
 Børnene skal give beskeder til forældre/hinanden.
 Sætte ord på lege/planlægge verbalt/lave aftaler om, hvordan/hvem/hvor.
 Primærvoksne orienterer om dagen/ugen i rundkreds.
 Personalet er lyttende og anerkendende i samspelet mellem børn, forældre og kolleger.
 Som modeller for børnene, taler personalet roligt til hinanden og børnene.
 Der bruges rim og remser i rundkredsen.
 Dialoglæsning opprioriteres.

Den integrerede institution Skovly

Vi sætter ord på handlinger og begreber.
 Vi læser og synger med børnene.
 Vi bruger rim og remser og eksperimenterer med sproget.
 Vi opfordrer barnet til at bruge sproget til at udtrykke sig med.
 Vi leger med skriftsproget.
 Vi giver barnet mulighed for at udtrykke sig verbalt i en større gruppe.
 Vi sprogvurderer de børn, der har behovet.

Den integrerede institution Spiloppen

Der laves sprogvurdering på de børn, hvor det pædagogiske personale, evt i samarbejde med vores sprogpædagog, vurderer at det er nødvendigt, eller efter henvendelse fra forældrene.

Der arbejdes med sprogpakken, kompetencehjulet, samt Rambølls sprogvurderingsmateriale.
 Sprogindsatsen sættes ind i forhold til indgåede aftaler med forældrene.

Efter aftale med forældrene, indkaldes sprogkonsulent til afdækning af barnet.

Den integrerede institution Tryllefløjten

Vi giver os tid til at lytte. Vi synger, rim og remser, læser og bruger ipad

Eventyrhaven

Den generelle sproglige indsats tager bl.a. afsæt i at de 3-årige børn som en del af læreplanstemmet sproglig udvikling går gennem projekter med mundmotorik, rim og remser, sange m.m..
 Desuden bruger vi i dagligdagen daglige samlinger til at bevæge os omkring den sproglige indsats bl.a. gennem temaer om musik og sang, højtlesning med tema om pippi/emil fra lønneberg m.m. samt begrebsverdenen.
 Som en egentlig aktivitet er der dialogisk læsning som en aktivitet i huset.

Desuden er der i huset en pædagog med særligt ansvar for den sproglige indsats i forhold til børn der har behov for særlig støtte.

Fællesinstitutionen Rårup/Skjold

Dialogisk læsning og samtaler i hverdagen er daglig anvendt metode. Sprogunderstøttende strategier benyttes dagligt af personalet.
 Vi har mulighed for at lave sprogvurdering af de nye tre-årige, samt de fem-årige inden skolestart. Hvis det enkelte barn har særlige sprog vanskeligheder indstiller vi vurdering af tale/høre konsulent.

 Aktiviteter/tiltag/metoder

**Hornslyd
Idrætsbørnehus**

Hvorfor sprogpolitik i Hornslyd idrætsbørnehus?

Et af de fokusområder i Hornslyd Idrætsbørnehus' læreplan er sprog udvikling et citat fra læreplanen. Vi ønsker at understøtte børnenes nysgerrighed og interesse for tegn, symboler, tal og bogstaver, samt for at lege med sproget. Vi vil styrke børnenes sprogforståelse og udvikle deres interesse for sprogets nuancer. Vi vil hjælpe børnene med at sætte ord på egne og andres følelser og handlinger.

I sprogpolitikken fokuserer vi på:

Sprogforståelse

Interesse for sprogets nuancer

Sætte ord på egne og andres følelser og handlinger

Sprogpolitikken består af tre grundværdier:

Inkluderende, anerkendende og cirkulerende.

Mål:

Alle personaler i Hornslyd børnehusets skal hjælpe og støtte børnene med at lære at tale pænt til hinanden skabe dialoger omkring hvad er godt sprog / grimt sprog aflæse andres signaler, tænke fremadrettet, for eks.

Hvad sker der, når man taler dårligt til hinanden?

Hvordan kan man løse konflikten?

Forebygge mod mobning (se mobbe politik)

Del mål:

Inkluderende

Børn der har sprogvanskeligheder (f.eks. stammen, tosprogede) skal have ekstra hjælp og støtte, så de naturligt er i fællesskabet.

Børnene får muligheder for at træne sig til at fortælle f.eks. til samlingerne, i samtale med børn og voksen.

Voksen skal tale med barnet, men ikke til barnet.

Både børn og voksne skal lære at lytte til det, de andre fortæller.

Anerkende

Anvende børnefortælling som værkstøj, hvorigennem det fortællende barn kan komme i selverkendelse og dermed identitetsdannelse.

Ved voksnes og andre børns aktiv lytning kan det fortællende barn føler sig set, hørt og anerkendt. Dette kan skabe tryk og selvsikkerhed hos barnet.

Cirkulerende

Gennem barns dilemmaer, konflikter, udfordringer og efterfølgende børnefortællinger og dialoger kan barnet få mulighed for at tænke cirkuleret i voksens vejledt deltagelse. Dvs. barnet sammen med voksen kan styrke sin kompetence til at analysere situationen og se sig selv og den anden ud fra. Barnet får dermed et helhedsbillede af situation, som skaber mening for barnet. Barnet løser problemet her ud fra. Med andre ord lærer barnet ud af erfaringen.

Den voksne kan dele denne episode med andre børn på stuen. På den måde skabes der en dialog i fællesskab og kernelæringen bliver delt ud til alle.

Metode

Dialoger med børnene til samlingerne/ i samtaler, evt.

Øvelse i at sætte ord på egne følelser og handlinger

Øvelse i at aflæse andres signaler (ansigt udtryk, tonen osv.)

Trin for Trin

Lykkebo

Vores metoder og tiltag i forhold til den generelle indsats er:

Historielæsning, sang, rim og remser.

Spil og samling.

Dialog.

Mundmotoriske lege.

Teater / rollelege.

Nonverbal kommunikation.

Ipads/ computer

Understøttende sprogstrategier

Dialogisk læsning

	Aktiviteter/tiltag/metoder
Rask Mølle Børneunivers	<p>Vi laver en sprogvurderinger når personalet vurderer at der er behov for det,</p> <p>Fokus på sproglige læringsmiljøer. Vi gør alle situationer til sprogsituationer, samt fokus på understøttende sprogstrategier. Vigtigt at læringsmiljøerne giver mening for barnet. Dialogisk læsning arbejder i små enheder.</p> <p>I læreplansarbejdet arbejder vi intensivt med sprog. Hvor vi bl.a. har arbejdet med udtale af bogstavslæse. Siden 2013 har vi haft besøg af tale-/hørekonsulent ca. 6 gange om året ude i institutionerne. Vi bruger tale-/hørekonsulent til faglig sparring i forhold til børn med sproglige vanskeligheder. Super tiltag.</p>
Skovtrolden	<p>Vi arbejder med dialogisk læsning og sprogunderstøttende strategier. Vi rådgiver og vejleder forældrene og prioriterer i børnehaven at have et bredt bogudvalg.</p> <p>Vi vil i 2015 gerne etablere en sproggruppe for de 2 sprogede børn og for de børn der har brug for en mere direkte indsats i nogle optimale rammer. Her skal der først søges om timer.</p>
Stjernevejens Børnehus	<p>Vi tilbyder sprogscreeninger til de 3 årige, hvis vi vurderer at der er behov. Vi følger naturligvis løbende op på resultatet.</p>
TIP teamet	<p>Tip teamets organisering, hvor vi arbejder i kommunens institutioner, samt modtager børn i vores minigrupper, der arbejdes der ud fra det behov barnet måtte have i forhold til udvikling af sproget. Tiltag kun være taler for mig selv, tegn til tale, diverse lege aktiviteter hvor der er fokus på børnene.</p>
Tjørnebo	<p>Der er i Tjørnebo fokus på børns sproglige udvikling. Vores generelle indsats er sikring af dagtilbuddet på en måde der opfylder rammen for sprogtiltag. Der er mulighed for at fordybe sig i børnebøger, at få højt læsning af et personale der er klædt på fagligt, vi bruger dialogisk læsning som metode. Der er fokus på det talte sprog, vi benævner og nuancerer sproget. Der er fokus på det skriftlige sprog ved synlig brug. Personalet er rollemodeller.</p> <p>Tjørnebo har to personalet der er uddannet med sprogpakken. De sprogsvarlige sørger for at inspirere kolleger. Vi arbejder med det visuelle til at understøtte det talte. Vi er i dialog med børnene og rollemodeller i forhold til træning i det sociale sprog. Vi er opmærksom på at både det talte sprog og kropssproget har betydning for børnenes sproglige udvikling.</p>
Tofteskovens Børnehuse Tuen og Tusindfryd	<p>Sprogvurdering tilbydes de børn, vi skønner har nogle problemer - eller hvis forældrene beder om det. Vi bruger materialet fra : Sprogpakken.</p> <p>Jeg står som nøgleperson til rådighed for støtte og hjælp.</p> <p>Inden sprogvurdering startes op, giver personalet en god orientering til forældrene.</p>
Tørringinstitutionen	<p>Sprogindsatsen er en del af hverdagen. Bl.a. under måltiderne, ved samling og i den almene kontakt mellem børn og pædagoger. Vi benytter kompetencehjulet, sprogvurderingen, TRAS og BCB. Derudover er der decideret undervisning med de tosprogede børn.</p>
Ølsted Børnehave	<p>Sprogvurderingsmaterialet (sprogpakken)</p> <p>Udarbejdelse af kompetencehjulet</p> <p>Arbejde med differentierede fællesskaber med sproglig opmærksomhed</p> <p>Samarbejde med talepædagog</p> <p>Brug af Ipad med spil målrettet den sproglige tilegnelse</p>
Øster Snede Børnehus	<p>Der arbejdes i følge Sprogpakken. Se Sprogpakken.</p>

1.1.2 Dokumentation og evaluering

	Dokumentation og evaluering
Børnehuset Lille Dalby	I den generelle indsats indgår dokumentation og evaluering som en del af læreplansarbejdet.

Dokumentation og evaluering

Børnehuset Tippen	Der laves sprog vurdering på de børn, hvor der er tvivl om den sproglige udvikling. Der orienteres omk. barnets sproglige udvikling til forældresamtalerne. Talepædagogen kommer i institutionen hver uge.
Børnehuset Østerled	Sprogindsats og sprogstimulering er en del af læreplansarbejdet og evalueres også på teammøderne.
Børnekæret	Ved generel gennemgang af børnene i gruppen, sikrer vi at vi til stadighed har fokus på barnets sprogudvikling. Ressourcepædagogen sidder med ved gennemgang af børne og fører løbende logbog
Dagplejen	
Den integrerede institution Giraffen	Vi dokumentere på følgende måde: Billeder på Børnehaveintra og på medieskærmen. Små historier på Børnehaveintra. Vi samler materialer/fotos i børnenes mapper og i temamapperne. Familieme inddrages i bekeder/information gennem børnene. Børnehaveintra. www.giraffenglud.dk Vi evaluere på vores teammøder, og personalemøder, samt gennem vores pædagogiske læreplaner, hvor vi dokumentere og evaluere vore pædagogiske projekter.
Den integrerede institution Skovly	Vi evaluerer og dokumenterer igennem pædagogiske læreplaner. Vi skriver dagbog, hvor vi fortæller om den pædagogiske praksis. Vi arbejder reflektivt på gruppemøder og personalemøder.
Den integrerede institution Spiloppen	I forhold til den generelle indsats dokumenteres og evalueres der på baggrund af fx arbejdet med sproglige kompetencer i læreplanstemaerne.
Den integrerede institution Tryllefløjten	Vi dokumentere gennem barnets bog og bruger smitte modellen til evaluering
Eventyrhaven	Dette dokumenterer hver læreplansgruppe til forældre ved bl.a. nyhedsbreve samt billedokumentation. Desuden evalueres disse forløb løbende i de enkelte teamsamarbejde, hvor evalueringen tager afsæt i at vi når omkring hele børnegruppen i forhold til deres forskellige måder at lære på samt om vi har nået målene for læreplansarbejdet.
Fællesinstitutionen Rårup/Skjold	Ved stuemøder og p-møder drøftes processer og resultater ud fra metoden "den gode historie" og evalueringsskemaet, der ligger i rammen for tilsyn.
Hornsyld Idrætsbørnehus	Sprogpakken bruges til at teste, dokumenterer og evaluere med.
Lykkebo	Vi gemmer rapporten fra sprogvurderingen, hvor der er oplyst hvad barnet er god til og hvad det kan blive bedre til. Vi følger op på barnet på vores stuemøder, og laver yderligere tiltag hvis vi finder det nødvendigt.
Rask Mølle Børneunivers	Når vi laver en sprogvurdering danner den grundlag for kommende sproglige tiltag. Hvor der er behov gennemgås rapporten med forældrene ved 3 mdrs samtalen. Hvis der udarbejdes sprogvurdering ved 5 år, gennemgås denne med forældrene ved førskolesamtalen. Vi bruger tale-/hørekonsulenten til faglig sparring som supplement til institutionens egend sprogansvarlige.
Skovtrolden	Sprogindsatsen evalueres ved læreplansarbejdet. Her anvendes SMTTE model. Det er specielt fokus på sprog i gruppen med de 3 årige. Der bliver i 2015 lavet sprogskrining af 15 -20 % børn for at danne os et overblik over en ekstra indsats
Stjernevejens Børnehus	Vi følger naturligvis løbende op på resultatet.

 Dokumentation og evaluering

TIP teamet	Kompetencehjulet benyttes til at få vished om hvor barnets udviklingsniveau er, således den pædagogiske aktivitet kan målrettes barnet. I institutionerne udfærdiges der læreplaner af institutionerne i forhold til barnet og den gruppe barnet hører i, mens det er i minigrupperne udfærdiges dokumentation og evaluering ud fra læreplanstemaerne.
Tjørnebo	Vi dokumenterer gennem individuelle observationer på SBSYS mini, samt foretagne sprogscreeninger efter behov. Evaluering foregår i forbindelse med aktiviteter og fokusområder.
Tofteskovens Børnehuse Tuen og Tusindfryd	Når sprogvurderingen er afsluttet, indkaldes forældrene til en snak om resultatet og hvad den videre gang er. Den person der har foretaget vurderingen, informerer resten af gruppens personale om resultatet og om der er særlige ting der skal tages hensyn til - arbejdes med.
Tørringinstitutionen	
Ølsted Børnehave	
Øster Snede Børnehus	

1.2 Serviceydelse: Fokuseret indsats

Den fokuserede indsats, der omfatter 5-15 % af børn i dagtilbud, tilrettelægges i et samarbejde mellem pædagog i institutionen og nøglepersonen. Indsatsen varetages af pædagogen. Den fokuserede indsats gives på baggrund af oplysningerne i sprogvurderingsmaterialet, handleplan samt evt. andet relevant materiale.

1.2.1 Aktiviteter/tiltag/metoder

	Aktiviteter/tiltag/metoder
Børnehuset Lille Dalby	Vi har uddannet 2 sprogpædagoger der varetager de sproglige test af børnene. De arbejder ligeledes med en gruppe af børn med særlige rettigheder, der tilbydes sproglig stimulering Vi bruger rådgivningsforum til at få en faglig vurdering om der skal iværksættes yderligere tiltag omkring barnet eks. talepædagog
Børnehuset Tippen	Der sprogvurderes kun på de børn hvor der hersker tvivl om deres sproglige udvikling.
Børnehuset Østerled	Ud fra resultat af sprogvurdering iværksættes i samarbejde med forældrene relevante aktiviteter til stimulering af særlige udviklingsbehov både i institutionen og hjemme.
Børnekæret	Her er vi særlig opmærksomme - laver sprogvurdering og er i løbende dialog med forældrene om hvad de og vi kan gøre i vores indsats på at hjælpe barnet i at udvikle sproget. Talepædagogen kommer fast i vores hus og kan tale med, vejlede og rådgive både forældre og personale.
Dagplejen	
Den integrerede institution Giraffen	Vi kontakter PPR og indgår et samarbejde med dem. Vi tilrettelægger vores pædagogiske indsats i samarbejde med PPR. Vi benytter sprogvurderingen og kompetencehjulet.
Den integrerede institution Skovly	Vi arbejder med sproggrupper. Sproget er i fokus i den daglige pædagogiske kontakt med børnene. Vi bruger kompetencehjulet som pædagogisk redskab. Vi har et tæt samarbejde med børnenes forældre og talepædagog. Vi søger støttetimer ved behov.

 Aktiviteter/tiltag/metoder

Den integrerede institution Spiloppen	Se under generel indsats. Ved behov for fokuseret indsats, kan tilrettelægges andre indsatser, med relevante samarbejdspartnere.
Den integrerede institution Tryllefløjten	Vi har to sprogansvarlige som har gennemgået kurser i sprogpakken. Alle medarbejdere er indtrudukseret i denne. Vi bruger kompetancehjulet.
Eventyrhaven	Den fokuserede sproglige indsats er differentieret og tilpasset det enkelte barn. Bl.a. har nogle børn behov for at være en del af den ugentlige sproggruppe, mens der for andre er særlig fokus på at få dem inddraget i eks. spil/puslespil. Dette foregår i samarbejde med forældre, hvor indsatsen begribes både hjemme og i børnehaven. Den fokuserede indsats er ydermere at forældre og pædagoger modtager råd og vejledning fra tale/høre konsulent ved PPR.
Fællesinstitutionen RårupSkjold	Personalet igangsætter særlige sproglege/sange som understøtter indsatsområdet. Samtaler i hverdagen + dialogisk læsning benyttes i én til én relation, der anvendes rum, hvor der ikke er baggrundsstøj
Hornsyld Idrætsbørnehus	Sprogpakken. Vi sprogvurderer de børn vi vurderer har behov for sprogstøtte. Eller vi udfylder kompetencehjulet, hvis vi vurderer at der er flere ting der spiller ind i forhold til barnets vanskeligheder.
Lykkebo	Vores metoder og tiltag i forhold til den fokuseret indsats er: Historielæsning, sang, rim og remser. Spil og samling. Dialog. Mundmotoriske lege. Teater / rollelege. Nonverbal kommunikation. Ipad/ computer Understøttende sprogstrategier Dialogisk læsning Her har vi mere fokus på det barn der har brug for en fokuseret indsats, og tilrettelægger aktiviteter i forhold til dette.
Rask Mølle Børneunivers	Samme som ved generel indsats samt vigtigt at vi tager udspunkt i barnets nærmeste udviklingszone. Bruge mange forskellige ord, bruge de samme ord i forskellige sammenhænge. forklare nye og svære ord samt støtte børnene i selv at anvende nye ord. Vi arbejder i bevidste differentierede fællesskaber.
Skovtolden	Personalet støtter og igangsætter aktiviteter af særlig sprogstimulerende karakter. Vi vil i 2015 oprette en sproggruppe for 2 sproget børn og de børn der har brug for, et stille rum for at fordybe sig yderlig i sprogets udfordringer. Ansvaret for denne sproggruppe er husets medarbejder, som også skal inddrage forældrene i denne indsats, med målet, viden og hjemmeopgaver.
Stjernevejens Børnehus	Vi bruger forskellige sprog-spil, som vi anvender, afhængig af det aktuelle behov. Vi gør brug af Rådgivningsforum.
TIP teamet	
Tjørnebo	Ved den fokuserede indsats, bruger vi rådgivningsforum og efterfølgende talepædagog som konsulent til den faglige sparring. Vi tilrettelægger praksis med styrede aktiviteter, så børn med brug for en fokuseret indsats stimuleres i et inkluderende miljø.
Toftekovens Børnehuse Tuen og Tusindfryd	Hvis sprogvurderingen viser at der skal iværksættes en fokuseret indsats, tager personalet i første omgang en snak med forældrene. Hvad kan vi tilbyde at indsatser i børnehaven, og hvad skal de gøre hjemme. Evt. tages resultatet med på et rådgivningsforum, hvor vi og forældrene kan få yderligere støtte fra bl.a. talepædagog. Der laves en handleplan for barnet og resten af personalet på gruppen involveres og orienteres om dette.

 Aktiviteter/tiltag/metoder

Tørringinstitutionen	Sprogindsatsen er en del af hverdagen. Bl.a. under måltiderne, ved samling og i den almene kontakt mellem børn og pædagoger. Vi benytter kompetencehjulet, sprogvurderingen, TRAS og BCB. Derudover er der decideret undervisning med de tosprogede børn.
Ølsted Børnehave	Små grupper af børn med aktiviteter/leg med fokus på sproglig udvikling
Øster Snede Børnehus	Der arbejdes i følge sprogpakken. Se Sprogpakken.

1.2.2 Dokumentation og evaluering

 Dokumentation og evaluering

Børnehuset Lille Dalby	Vi bruger kompetencehjulet og materiale fra sprogpakken til testning, dokumentation og evaluering.
Børnehuset Tippen	Børnehuset Tippen bruger: Kompetencehjulet Sprogvurdering Trass Chip-testen
Børnehuset Østerled	De særlige aktiviteter planlægges og evalueres på teammøder, ligesom der evalueres og snakkes om udviklingen sammen med forældrene. Sprogpædagogerne søger vejledning og sparring ved talekonsulenten.
Børnekæret	Opfølgning gennem dialog med forældre. Opfølgning gennem løbende iagttagelser. Brug af diverse understøttende sprog materiale. Evt. rådgivning fra PPR
Dagplejen	
Den integrerede institution Giraffen	Vi evaluerede på fælles møder med forældre og talepædagog. Vi dokumenterede via skriftlige referater.
Den integrerede institution Skovly	Vi laver en beskrivelse af barnets sprogvanskeligheder og evaluerer sammen med forældrene.
Den integrerede institution Spiloppen	Der dokumenteres og evalueres løbende i fht. evt. udarbejdede handleplaner og mål.
Den integrerede institution Tryllefløjten	Materiale fra kompetencehjulet og materiale fra sprogpakken
Eventyrhaven	Selve opfølgningen og evalueringen af dette foregår gennem samtaler med forældre der løbende samler op på hvor vi er og hvor vi er på vej hen. Selve dokumentationen er forskellig fra barn til barn, samt en vurdering af hvilken tilgang der er bedst forståelig for forældrene. I forhold til den særlige og fokuserede indsats benyttes der varierede pædagogiske redskaber - dette kan være sprogvurderingsmateriale samt kompetence hjulet.
Fællesinstitutionen Rårup/Skjold	Ved stuemøder drøftes processer og resultater ud fra metoden "den gode historie" og evalueringsskemaet, der ligger i rammen for tilsyn. Sprogvurdering ligger til grund for fokus. Sprogpædagogen inddrages ofte som sparring.
Hornsyld Idrætsbørnehus	Vi dokumenterer med sprogvurderingsrapporten eller kompetencehjulets statusrapport.

Dokumentation og evaluering

Lykkebo	Vi udarbejder et kompetencehjul/ TRAS, og ud fra udfaldet af dette laves der en handlingplan. Vi følger op på barnets udvikling, ved at genoptage arbejdet med kompetencehjulet/ TRAS'en ca. 1 gang hvert halve år. Vi kontakter den tilknyttede tale-høre konsulent og/ eller bringer barnet op på et rådgivningsforum hvis vi finder det nødvendigt.
Rask Mølle Børneunivers	Når vi laver en sprogvurdering danner den grundlag for kommende sproglige tiltag. På stue-/gruppemøder drøftes og planlægges det enkelte barns behov for ekstra sproglig omærksomhed.
Skovtrolden	Ved gruppemøder og refleksionsforum gennemgås barnet og der tages stilling til yderligere indsats
Stjernevejens Børnehus	De børn som vi vurderer kan have brug for fokuseret, eller særlig indsats indtiller vi til rådgivningsforum. På mødet tages referat og der beslutes i fællesskab evt. handlingsforløb for en periode, samt dato for evaluering.
TIP teamet	
Tjørnebo	Vi dokumenterer gennem individuelle observationer på SBSYS mini, samt foretagne sprogscreeninger efter behov. Evaluering foregår i forbindelse med aktiviteter og fokusområder. Samtaler med samarbejdspartnere og forældre lægges på SBSYS mini.
Tofteskovens Børnehuse Tuen og Tusindfryd	Dokumentationen ligger i selve sprogvurderingsmaterialet og evalueringen ligger i form af handleplan og resultat beskrivelse af indsatsen. Evt. laves en ny sprogvurdering, så man kan se om der har været en udvikling.
Tørringinstitutionen	
Ølsted Børnehave	
Øster Snede Børnehus	

1.3 Serviceydelse: Særlig indsats

Såfremt det vurderes, at der er behov for en særlig indsats, skal der søges om støtte gennem 'Visitationsudvalget'. Der udfyldes Kompetencehjul inklusiv ansøgningsskema. Sprogvurderingsmateriale og handleplan samt evt. andet relevant materiale kan vedlægges. Visitationsudvalget beslutter herefter, hvilken indsats, der ud fra en helhedsorienteret indsats kan tilbydes barnet.

1.3.1 Aktiviteter/tiltag/metoder

Aktiviteter/tiltag/metoder

Børnehuset Lille Dalby	Vi samarbejder med talepædagog fra PPR omkring de børn der skal have en sproglig indsats ud over det vi kan tilbyde. Ligeledes arbejder vi med fysioterapeut der hvor sprog og motorik har betydning for udvikling
Børnehuset Tippen	Ved særlig indsats bringes børnene på rådgivningsforum, hvor der deltager sprogkonsulent. Der udarbejdes kompetancehjul, sprogvurdering, skoleparathedstest.
Børnehuset Østerled	Indsats iværksættes og koordineres af talekonsulent. Talekonsulenten kan videregive materiale til institutionen og forældrene til brug for yderligere stimulering
Børnekæret	her laves i samarbejde med forældre indstilling til PPR. personalet får råd og vejledning i forhold til at støtte medst muligt op om barnet.
Dagplejen	

	Aktiviteter/tiltag/metoder
Den integrerede institution Giraffen	I øjeblikket har vi ikke nogen børn der har behov for særlig indsats.
Den integrerede institution Skovly	Vi laver handleplan og får sparring af talepædogen. Vi tilrettelægger praksis i samarbejde med talepædagen. Vi støtter børnene i de sproglige relationer til andre børn og hjælper børnene med at sætte ord på det, der er svært at udtrykke. Vi støtter barnet i at forstå konkrete beskeder.
Den integrerede institution Spiloppen	Der samarbejdes med PPR og tale/hørekonsulent, forældre samt andre relevante samarbejdspartnere ved behov for særlig indsats.
Den integrerede institution Tryllefløjten	Der søges om ekstra timer til sprogstimulering. Indsatsen øges i samarbejde med pædagerne
Eventyrhaven	Børn der er en særlig indsats omkring deltager en gang i ugen i en sproggruppe der laver varierede aktiviteter som tilgodeser den enkeltes ressourcer og udfordringer. Dette pædagogiske fokus varetager institutionens sprogpædagog, der ydermere sørger for at følge op på de enkelte børn, samt være vejleder for de øvrige pædagoger samt forældre. For den særlige indsats er der individuelle samtaler og vurderinger fra tale/høre konsulenten ved PPR.
Fællesinstitutionen Rårup/Skjold	Stuepædagog arbejder ud fra særligt fokus, som er lagt i samarbejde med tale/hørekonsulent. Fokus understøtter særligt indsatsområdet. Samtaler i hverdagen + dialogisk læsning benyttes i én til én relation, der anvendes rum, hvor der ikke er baggrundsstøj. Indsatsen er målrettet og kontinuerlig, og særligt tilrettelagt efter barnets formåen i samarbejde med tale/hørekonsulent og tip-team.
Hornsyld Idrætsbørnehus	Der laves indstilling til PPR.
Lykkebo	Vores metoder og tiltag i forhold til den særlige indsats er: Historielæsning, sang, rim og remser. Spil og samling. Dialog. Mundmotoriske lege. Teater / rollelege. Nonverbal kommunikation. I pads/ computer Understøttende sprogstrategier Dialogisk læsning Her tilrettelægger vi aktiviteter for det barn der har brug for en særlig indsats, i det omfang det er muligt.
Rask Mølle Børneunivers	Skærpet fokus i samarbejde med tale- hørekonsulent. Pædagogisk tilrettede aktiviteter i mindre grupper med henblik på inklusion. Fremadrettet bruger vi både kompetencehjul og sprogvurderingsmaterialet, i hver enkelt tilfælde vurderes hvilket redskab der anvendes (hvad giver mest mening). Forældrene inddrages og vejledes i, hvordan de som forældre bedst mulig kan understøtte barnets sproglige udvikling (dialogisk læsning).
Skovtrolden	PPR inddrages når dette vurderes nødvendigt
Stjernevejens Børnehus	Vi har medarbejdere der er uddannet indefor barnets sproglige udvikling. Vi arbejder med små sproggrupper for de børn, som har behov en ekstra indsats. Grupperne er på ca 4-6 børn, og de benytter en rum i børnehaven, hvor der er ro til at arbejde/lege. Det foregår ca 1 time om ugen. Pædogen tilrettelægger arbejdet ud fra børnegruppens behov. Vores talepædagog deltagere løbende i grupperne og fungerer som konsulent for pædogen. Forældrene bliver løbende orienteret om deres barns udvikling.
TIP teamet	

Aktiviteter/tiltag/metoder

Tjørnebo	Den særlige indsats følger principperne i den generelle indsats, men vi har her søgt støtte og samarbejder hvis denne gives med TIP-teamet om at sikre indsatsen, dels gennem handleplaner og opfølgning. Ligeledes kan der være tilrette sprogtræning ved sprogpædagog.
Tofteskovens Børnehuse Tuen og Tusindfryd	Vi har ikke haft børn med behov for særlig indsats. Men hvis vi havde ville vi søge støtte i visitationsudvalget og hjælp fra talepædagog.
Tørringinstitutionen	
Ølsted Børnehave	Samarbejde med talepædagog. Skærpet opmærksom på børn med behov for særlig sproglig indsats.
Øster Snede Børnehus	Der arbejdes i følge sprogpakken. Se Sprogpakken.

1.3.2 Dokumentation og evaluering

Dokumentation og evaluering

Børnehuset Lille Dalby	Vi bruger kompetencehjulet og materiale fra sprogpakken til at teste, dokumentere og evaluere. Desuden tester talepædagogen og udarbejder dokumentation for det videre arbejde med barnet.
Børnehuset Tippen	Kompetencehjulet Skoleparatshedstest Chiptesten sprogvurdering
Børnehuset Østerled	Den særlige indsats dokumenteres og evalueres i statusrapporter udarbejdet af talekonsulent, samt evalueres på teammøder og til samtaler med forældrene.
Børnekæret	Der følges løbende op. Talepædagog sørger for revurderinger - der laves status - og handleplaner for hvad den særlige indsats skal bestå i samt målbeskrivelse. Forældre, personale og PPR evt TIP afholder løbende opfølgningssnakke.
Daglejen	
Den integrerede institution Giraffen	I øjeblikket har vi ikke nogen børn der har behov for særlig indsats.
Den integrerede institution Skovly	Der laves kompetencehjul (sprogdelen) på barnet. Vi evaluerer indsatsen sammen med forældre og eventuel talepædagog.
Den integrerede institution Spiloppen	Der dokumenteres og evalueres løbende i fht evt udarbejdede handleplaner.
Den integrerede institution Tryllefløjten	Ligger i kompetencehjulet
Eventyrhaven	I forhold til den særlige indsats benyttes der varierede pædagogiske redskaber - dette kan være sprogvurderingsmateriale samt kompetence hjulet. Desuden holdes der løbende samtaler med forældre, børnehave og PPR.
Fællesinstitutionen Rårup/Skjold	I samarbejde med med tale/hørekonsulent drøftes processer og resultater. Resultater/materiale fra test benyttes ift dokumentation og evaluering. Sprogvurdering ligger til grund for fokus. Sprogpædagogen indrages som sparringspartner.

Dokumentation og evaluering

Hornslyd Idrætsbørnehus	Der sparreres med tale-høre konsulenten og laves løbende evalueringer i forhold til barnets udvikling.
Lykkebo	Vi udarbejder et kompetencehjul/ TRAS, og ud fra udfaldet af dette laves der en handlingplan. Vi følger op på barnets udvikling, ved at genoptage arbejdet med kompetencehjulet/ TRAS'en ca. 1 gang hvert halve år. Vi kontakter den tilknyttede tale-høre konsulent og/ eller bringer barnet op på et rådgivningsforum.
Rask Mølle Børneunivers	Når vi laver en sprogvurdering danner den grundlag for kommende sproglige tiltag. I samarbejde med tale-/ hørekonsulent drøftes processer og resultater. Resultatet / materialer fra tests ligger til grund for det målrettede arbejde med det enkelte barn.
Skovtrolden	Evalueringen laves i samarbejde med PPR
Stjernevejens Børnehus	De børn som vi vurderer kan have brug for fokuseret, eller særlig indsats indtiller vi til rådgivningsforum. På mødet tages referat og der beslutes i fællesskab evt. handlingsforløb for en periode, samt dato for evaluering
TIP teamet	
Tjørnebo	Vi dokumenterer gennem individuelle observationer på SBSYS mini, samt foretagne sprogscreeninger efter behov. Evaluering foregår i forbindelse med aktiviteter og fokusområder. Samarbejde med eksterne samarbejdspartnere og TIP-teamet dokumenteres i SBSYS mini.
Tofteskovens Børnehuse Tuen og Tusindfryd	Har ikke noget eksempel
Tørringinstitutionen	
Ølsted Børnehave	
Øster Snede Børnehus	

1.4 Serviceydelse: Forældreinddragelse

Når forældre har sagt ja til tilbuddet om sprogvurdering af deres barn, skal de inddrages i forbindelse med sprogvurderingen. Inddragelsen af forældrene er vigtig for at opnå, at forældrene deltager i en eventuel opfølgning og efterfølgende indsats.

Forældre oplever deres barn i forskellige hverdagssituationer og har derfor en viden om barnets sproglige kompetencer. Dagtilbuddet og forældrene kan derfor sammen bidrage til at udvide hinandens forståelse af barnet, barnets interesser og sproglige udvikling. Samarbejdet mellem pædagogen og forældrene skal være med til at understøtte, at barnets sprog og den efterfølgende indsats udmønter sig i bedre trivsel og udvikling.

1.4.1 Aktiviteter/tiltag/metoder

Aktiviteter/tiltag/metoder

Børnehuset Lille Dalby	Vi er altid i dialog med forældrene omkring hvilke tiltag der skal iværksættes
	Forældrene inddrages ved sprogvurderingen
	Forældrene inddrages altid når der er talepædagog tilknyttet barnet

 Aktiviteter/tiltag/metoder

Børnehuset Tippen	Der er altid løbende dialog med forældre omk. barnets sproglige udvikling. Forældrene opfordres til at deltage i dagligdagen omk. barnet Forældrene tilbydes at deltage i rådgivningsforum omk. barnet.
Børnehuset Østerled	Forældrene deltager aktivt i deres del af sprogvurderingen og får en tilbagemelding fra pædagogen, når undersøgelsen er udarbejdet. Der udleveres materiale og rådgives om stimulerende aktiviteter, med baggrund i undersøgelsens resultat.
Børnekæret	Forældrene er altid med ind over når der laves sprogvurderinger, dels gennem dialog men også i forhold til at udfylde deres del af sprogvurderingen. Forældrene bliver vejledt i hvordan de bedst muligt kan støtte op omkring barnets sprogudvikling.
Dagplejen	
Den integrerede institution Giraffen	Vi har udlån fra Hedensteds børnebiblotek og opfordrer forældrene til at låne bøger med hjem, sammen med barnet. Vi har udsendt materiale om dialogisk læsning.
Den integrerede institution Skovly	Der afholdes samtale 3 måneder efter barnets start i børnehave og vuggestue, hvor der bl.a. drøftes barnets sproglige udvikling. I samarbejde med forældrene tages der stilling til, om der skal laves en sprogvurdering. Vi har løbende opfølgningssamtaler med forældre som har børn med sproglige vanskeligheder. Forældrene inddrages i samarbejdet med talepædagogen gennem hele forløbet.
Den integrerede institution Spiloppen	Hvis der vurderes af der er brug for sprogvurdering på et barn, rettes der henvendelse til forældrene. Forældrene mødes derefter med primær pædagogen hvor der aftales det videre forløb. Ofte bringes sprogkonsulenten ind i forløbet i forhold til en afdækning af barnet.
Den integrerede institution Tryllefløjten	Forældre inddrages fra dag 1 og bliver tilbudt at komme med til alle de møder der bliver afholdt.
Eventyrhaven	Der afholdes samtaler med forældre om mål for sproglig indsats samt hvilke metoder der anvendes. desuden får forældre vejledning til hvad de kan arbejde med i hjemmet.
Fællesinstitutionen Rårup/Skjold	Gennem vores daglige kontakt med forældre informeres de om dialogisk læsning, samtaler i hverdagen og sprogunderstøttende strategier. I institutionen hænger også plakater med information om emnet. Når et barn skal sprogvurderes udfylder forældre sprogvurderingsmateriale. De indkaldes til dialog/samtale omkring resultatet af vurderingen. Derudover jævnlige samtaler om hvordan barnets sproglige udvikling kan understøttes. Begge huse har en sprogansvarlig voksen, som deltager i udbudte kurser.
Hornslyd Idrætsbørnehus	Forældrene inddrages altid ved sprogudfordringer med barnet.
Lykkebo	Efter sprogvurderingen tager vi en samtale med forældrene, hvor vi gennemgår rapporten. Denne samtale vil være forskellig alt efter hvad udfaldet af rapporten er, og hvad forældrene har brug for af sparring. Vi fortæller om de metoder og tiltag vi bruger i institutionen, og uddeler materiale til forældrene, så de også kan arbejde med barnets sproglige udvikling derhjemme, fx materiale om de sprogstøttende strategier og dialogisk læsning. Vi inddrager også forældrene i samtalen med tale-høre konsulenten og i rådgivningsforummet. Samme procedure som ovenstående bruges også, når vi har lavet et kompetencehjul/TRAS.
Rask Mølle Børneunivers	Forældrene informeres om sprogvurdering bl.a. i institutionens informationsmateriale samt ved forbesøg. Når et barn skal sprogvurderes er der en forældre del som forældrene udfylder. Herefter indkaldes forældrene til en dialog/samtale omkring resultatet af vurderingen. Forældrene får inspiration til hvordan de kan støtte barnets sproglige udvikling i hjemmet. Ved særlig indsats er der løbende opfølgningssamtaler med forældrene.
Skovtrolden	Vi er i løbende dialog med forældrene om barnet og særligt i forbindelse med besøgs og introsamtale har vi fokus på sprog og sproglig udvikling. Ved behov gives råd og vejledning

 Aktiviteter/tiltag/metoder

Stjernevejens Børnehus	Den overordnede pædagogiske praksis drøftes på Forældrebestyrelsesmøder. Forældre er informeret via daglig dialog, informationstavler om de aktuelle pædagogiske fokus og aktiviteter i husene. Yderligere forældreinddragelse sker efter behov. Eks ved barn med behov for fokuseret eller særlig indsats, hvor vi i samarbejde med forældrene iværksætter forløb.
TIP teamet	
Tjørnebo	Ved forbesøg gøres forældrene opmærksomme på muligheden for at lave sprogvurdering efter behov. De har mulighed for at tage det op med personalet, hvis de skønner behovet er der. Personalet vurderer behovet og screener hvor de ser det. Forældrene inddrages i screeningen og resultatet af denne. Hvis der er brug for indsats ud over den generelle sker dette i tæt samarbejde med forældrene. Forældrebestyrelsen inddrages i forbindelse med udarbejdelse af principper for området.
Tofteskovens Børnehus Tue og Tusindfryd	Sprogvurderingen fra Sprogpakken kan ikke gennemføres uden forældrenes deltagelse - og det kan ind imellem være svært/ tage lang tid. Vi prøver at give os god tid til at fortælle forældrene hvad sprogvurderingen kan vise, og hvad vi kan bruge det til.
Tørringinstitutionen	
Ølsted Børnehave	Forældrene inddrages via dialog/møder. Kan evt. være med til udfyldelse af kompetencehjulets sprogafsnit.
Øster Snede Børnehus	Forældrene inddrages i følge Sprogpakken.

1.4.2 Dokumentation og evaluering

 Dokumentation og evaluering

Børnehuset Lille Dalby	Forældrene inddrages i arbejdet med kompetencehjulet og materialet fra sprogpakken.
Børnehuset Tippen	Forældrene deltager aktivt omk. udfyldelse af sproglige dokumenter ift. barnets sprog.
Børnehuset Østerled	I den daglige kontakt og på aftalte møder opfølges, hvorledes forældrene oplever indsatsen og hvilke udfordringer de møder og indsatsen justeres.
Børnekæret	forældrene deltager når der afholdes revurdering og status.
Dagplejen	
Den integrerede institution Giraffen	Vi har ikke dokumenteret dette arbejde, men i de perioder hvor vi har børn med særlig indsats har vi handleplaner i fællesskab med forældrene.
Den integrerede institution Skovly	Vi evaluerer den samlede sprogindsats på gruppemøder og møder med forældre.
Den integrerede institution Spiloppen	
Den integrerede institution Tryllefløjten	Der ligger referat fra alle møder.
Eventyrhaven	Sprogkonsulenten afholder møder med forældre og pædagoger i institutionen om den sproglige indsats.
Fællesinstitutionen Rårup/Skjold	Sprogvurdering + handleplan drøftes og evalueres sammen med forældre og tale/hørekonsulent, når der er brug for fokuseret eller særlig indsats hos et barn

Dokumentation og evaluering

Hornsyld Idrætsbørnehus	Sprogvurderingen gennemgås med forældrene ved behov. Der følges op dels internt og eksternt
Lykkebo	Ved møder med forældrene skrives der referat bl.a. om de aftaler der laves med forældrene, så vi kan følge op på dem. Disse referater læses af det øvrige stuepersonale, så alle er informeret om hvad der er blevet snakket om og aftalt på mødet.
Rask Mølle Børneunivers	Sprogvurderingen, kompetencehjulet, handleplaner samt iagttagelser fra hverdagssituationer.
Skovtrolden	følge op på Sprogvurdering, 5 år
Stjernevejens Børnehus	Evaluering foregår oftest i den daglige dialog. På rådgivningsforum og andre møder tages referat, som skriftlig dokumentation.
TIP teamet	
Tjørnebo	Vi dokumenterer gennem referater. Evaluering af indsatsen sker gennem styrede aktiviteter, temaer, fokusområder.
Tofteskovens Børnehuse Tuen og Tusindfryd	Vi lægger meget vægt på ved barnets start og løbende, at forældreinddragelse er vigtigt. Vi lægger op til at forældrene deltager i hverdagen, hvis de har mulighed for det. Vi bruger intra nettet til info.
Tørringinstitutionen	
Ølsted Børnehave	
Øster Snede Børnehus	

Appendiks B: Specifikation af evaluering af ansvarsområder

Indholdsfortegnelse

1. **Ansvarsområde: Sprogvurdering og sprogindsats**
 - 1.1 Styrker - hvad er vi gode til
 - 1.2 Områder med behov for forbedringer - hvad kan vi blive bedre til
 - 1.3 Hvad vil vi gøre fremadrettet - faglig, organisatorisk og brugeroplevet kvalitet

1. Ansvarsområde: Sprogvurdering og sprogindsats

Lovgrundlaget for sprogindsatsen fremgår af dagtilbudsloven.

Sprogvurdering omfatter:

- børn i dagtilbud, som det pædagogiske personale har en formodning om kan have behov for sprogstimulering
- børn der ikke er i dagtilbud

Sprogvurdering gælder for børn i treårsalderen, inden skolestart og i børnehaveklassen.

Bestemmelserne om sprogvurdering skal ses i sammenhæng med skolelovens bestemmelse om sprogvurdering ved skolestart.

SKAL-opgave: Sprogvurdering af børn i 3-års alderen er obligatorisk – hvis der formodes at være behov for det, dvs. en skal-opgave.

KAN-opgave: Sprogvurdering af børn før skolestart – vurderes, hvis der formodes at være behov for det, men det er en kan-opgave.

SKAL-opgave: Sprogvurdering skal gennemføres ved start i børnehaveklassen, dvs. en skal-opgave.

1.1 Styrker - hvad er vi gode til

Styrker - hvad er vi gode til

Børnehuset Lille Dalby	Vi har haft stor fokus på vores sprogarbejde bl.a. med dialogisk læsning, sproggruppe mv. Sproglig fokus er et tværfagligt anliggende i LD, hvilket bl.a. ses når køkkenlederen præsenterer nye råvarer for børnene. Der er fokus på nye ord, lyde mv. når børnene arbejder sammen med hende i køkkenet. Vi har et godt samarbejde med vores talehørekonsulent
Børnehuset Tippen	
Børnehuset Østerled	Der er to sprogpædagoger i Børnehuset Østerled. De kan supplere og støtte hinanden i udarbejdelsen af sprogvurderinger, sparring i forhold til indsats, supervision af personalet og samtaler med forældrene. Der er et tæt samarbejde med talekonsulenten. Der indkaldes tolk i forbindelse med forældremøder med tosprogede familier.
Børnekæret	
Dagplejen	
Den integrerede institution Giraffen	at spotte børn der har sproglige udfordringer at samarbejde med forældre at samarbejde med sprogkonsulent
Den integrerede institution Skovly	
Den integrerede institution Spiloppen	
Den integrerede institution Tryllefløjten	
Eventyrhaven	Vi er gode til at være opmærksomme om det enkelte barn har behov for sprogvurdering eller en særlig sprogindsats. Vi er gode til at invitere forældrene med i arbejdet, sådan at ansvaret for udviklingen primært tilgodeses hjemme.
Fællesinstitutionen Rårup\Skjold	

 Styrker - hvad er vi gode til

Hornslyd Idrætsbørnehus	Vi laver sprogvurderinger og søger sprogstøtte på de børn vi vurderer der har behov for en ekstra indsats.
Lykkebo	<p>Vi er fuldt fortrolige med at arbejde med den elektroniske sprogvurdering. Vi er gode til at planlægge og afvikle aktiviteter, der styrker børnenes sprogudvikling.</p> <p>Disse aktiviteter er bl.a. Historielæsning, sang, rim og remser. Spil og samling. Dialog. Mundmotoriske lege. Teater / rollelege. Nonverbal kommunikation. I pads/ computer Understøttende sprogstrategier Dialogisk læsning</p> <p>Vi er gode til at tale "med" børnene og ikke "til" børnene. Vi sætter ord på alt og er nysgerrige sammen. Her bruger vi bl.a. vores iPads til at indsamle viden og lærer børnene at google.</p>
Rask Mølle Børneunivers	<p>Vi har nogle engagerede og veluddannede sprogansvarlige pædagoger, der yder en stor indsats på det sproglige område. Vi har et tæt samarbejde med tale-/hørekonsulenten.</p>
Skovtrolden	
Stjernevejens Børnehus	<p>Vi har ugentlige sproghold, med tilknyttet sprogkonsulent, som bidrager med rådgivning og faglig sparring. Alle personaler er opmærksomme på vigtigheden af barnets sproglige udvikling. Der foregår vidensdeling og erfaringsudveksling omkring børn med fokuserede behov.</p>
TIP teamet	
Tjørnebo	
Tofteskovens Børnehuse Tuen og Tusindfryd	
Tørringinstitutionen	
Ølsted Børnehave	<p>Vi er gode til at spotte børn som har behov for en ekstra indsats, samt at samarbejde med forældre og talepædagog. Vi er ligeledes gode til generelt at have fokus på børnenes sproglige udvikling.</p>
Øster Snede Børnehus	

1.2 Områder med behov for forbedringer - hvad kan vi blive bedre til

 Områder med behov for forbedringer - hvad kan vi blive bedre til

Børnehuset Lille Dalby	Vi er i en omstilling pga. nyt personale, så vi er ved at uddanne en ny sprogpædagog.
Børnehuset Tippen	
Børnehuset Østerled	<p>Vi vil lave en introduktionsfolder på bl.a. polsk, der skal øge polske familiers muligheder for at forstå og deltage i Børnehusets liv. Arbejdet er iværksat.</p>

 Områder med behov for forbedringer - hvad kan vi blive bedre til

Børnekæret**Dagplejen****Den integrerede
institution Giraffen**

at formidle fagligheden i personalegruppen
at tale med børnene om følelser, med henblik på at der opnås en større social forståelse

**Den integrerede
institution Skovly****Den integrerede
institution Spiloppen****Den integrerede
institution Tryllefløjten****Eventyrhaven**

Sprogpædagogen skal lave mere vejledning og rådgivning af kontaktpædagogerne.

**Fællesinstitutionen
Rårup/Skjold****Hornslyd
ldrætsbørnehus**

Vi kan blive bedre til at prioritere tiden til dialogisk læsning. Fordybelse med f.eks. tosprogede børn, for at fremme deres sprogforståelse.

Lykkebo

Vi har fokus på at finde tiden til højtlesning med børnene herunder Dialogisk læsning.

**Rask Mølle
Børneunivers****Skovtrolden****Stjernevejens
Børnehus**

At arbejde mere målrettet ift. bla. læreplaner og sproggruppen.

TIP teamet**Tjørnebo****Tofteskovens
Børnehuse Tuen og
Tusindfryd****Tørringinstitutionen****Ølsted Børnehave****Øster Snede Børnehus****1.3 Hvad vil vi gøre fremadrettet - faglig, organisatorisk og brugeroplevet kvalitet**

 Hvad vil vi gøre fremadrettet - faglig, organisatorisk og brugeroplevet kvalitet

Børnehuset Lille Dalby

Vi skal arbejde videre med vores sproggruppe der er et tilbud til børn der sproglige udfordringer

Børnehuset Tippen

 Hvad vil vi gøre fremadrettet - faglig, organisatorisk og brugeroplevet kvalitet

Børnehuset Østerled	Vi vil fortsætte det gode samarbejde med talekonsulenten, samt foretage Sprogvurderinger af børn, der måtte have gavn af det, i samarbejde med forældrene. Sprogpædagogerne tilbydes løbende opkvalificering/vedligeholdelse af viden og kompetencer.
Børnekæret	
Dagplejen	
Den integrerede institution Giraffen	tage det op på p-møder at synliggøre sprogpædagogens ekspertise
Den integrerede institution Skovly	
Den integrerede institution Spiloppen	
Den integrerede institution Tryllefløjten	
Eventyrhaven	Sprogpædagogen skal gennem 2015 på forskellige sprog-specifikke kurser, for at opkvalificeres til rådgivning og vejledning. desuden skal sprogpædagogen på fællesmøder dele viden og fokus-indsatser med den øvrige personalegruppe.
Fællesinstitutionen Rårup\Skjold	
Hornsyld Idrætsbørnehus	
Lykkebo	Vi vli skabe nogle rammer for at optimere højtlesning og det sociale omkring aktiviteten. Vi deltager i den sproglige netværksgruppe, og vælger til i forhold til hvad huset har brug for.
Rask Mølle Børneunivers	At tale med forældrene om sprogproblematikker og gøre opmærksom på tilbuddet fra tale-/hørekonsulenten, opfordre til at tage kontakt. Vi oplever, at det er blevet nemmere og mere naturligt for forældrene.
Skovtrolden	
Stjernevejens Børnehus	Vi vil udarbejde arbejdsredskab/ pjece, indeholdende formål, metoder, redskaber, osv, i samarbejde med vores interne sprogvejleder.
TIP teamet	
Tjørnebo	
Tofteskovens Børnehuse Tuen og Tusindfryd	
Tørringinstitutionen	
Ølsted Børnehave	
Øster Snede Børnehus	

Appendiks C: Nøgletalssamlinger

Indholdsfortegnelse

- 1. Sprogindsats**
- 1.1 Sprogvurdering, 3-årige i dagtilbud
- 1.2 Sprogvurdering, tosprogede, 3-årige uden for dagtilbud

1. Sprogindsats

1.1 Sprogvurdering, 3-årige i dagtilbud

Fordeling efter anbefalet indsats af sprogvurderede 3-årige i dagtilbud.

	Beskrivelse af nøgletalselement
Generel indsats	<p>Antal 3 årige børn i dagtilbud med generel indsats.</p> <p>Barnets sprog er alderssvarende, og det får generel sproglig stimulering i dagtilbuddet</p>
Fokuseret indsats	<p>Antal 3 årige børn i dagtilbud med fokuseret indsats.</p> <p>Barnet viser vanskeligheder på specifikke områder, og dagtilbuddet tilrettelægger sprogindsatsen efter, hvilke vanskeligheder sprogvurderingen viser</p>
Særlig indsats	<p>Antal 3 årige børn i dagtilbud med særlig indsats.</p> <p>Det pædagogiske personale kontakter den lokale talehørekonsulent, og der indkaldes til et dialogmøde med deltagelse af pædagog, pædagogisk leder, forældre og talehørekonsulent. På dialogmødet aftales det videre forløb.</p>
Ikke sprogvurderet	<p>Antal 3 årige børn i dagtilbud, der af forskellige årsager ikke blevet sprogvurderet, f.eks. grundet flytning eller anden omstændighed</p>

Sprogvurdering, 3-årige i dagtilbud: År 2013

	Generel indsats	Fokuseret indsats	Særlig indsats	Ikke sprogvurderet	Sum
	Antal børn				
Børnehuset Lille Dalby					
Børnehuset Tippen					
Børnehuset Østerled					
Børnekæret					
Den integrerede institution Giraffen					
Den integrerede institution Skovly					
Den integrerede institution Spiloppen					
Den integrerede institution Tryllefløjten					
Eventyrhaven					
Fællesinstitutionen Rårup/Skjold					
Hornslyd Idrætsbørnehus					
Lykkebo					
Rask Mølle Børneunivers					
Skovtolden					
Stjernevejens Børnehus					
Tjørnebo					
Tofteskovens Børnehus					
Tuen og Tusindfryd					
Tørringinstitutionen					
Østet Børnehaven					
Øster Snede Børnehus					
Sum					

Sprogvurdering, 3-årige i dagtilbud: År 2013

	Generel indsats	Fokuseret indsats	Særlig indsats	Ikke sprogvurderet	Sum
					%
Børnehuset Lille Dalby					
Børnehuset Tippen					
Børnehuset Østerled					
Børnekæret					
Den integrerede institution Giraffen					
Den integrerede institution Skovly					
Den integrerede institution Spiloppen					
Den integrerede institution Tryllefløjten					
Eventyrhaven					
Fællesinstitutionen Rårup\Skjold					
Hornslyd Idrætsbørnehus					
Lykkebo					
Rask Mølle Børneunivers					
Skovtrolden					
Stjernevejens Børnehus					
Tjørnebo					
Tofteskovens Børnehuse Tuen og Tusindfryd					
Tørringinstitutionen					
Ølsted Børnehave					
Øster Snede Børnehus					
Fordeling af sum					

Sprogvurdering, 3-årige i dagtilbud: År 2012

	Generel indsats	Fokuseret indsats	Særlig indsats	Ikke sprogvurderet	Sum
	Antal børn				
Børnehuset Lille Dalby		8	6		14
Børnehuset Tippen	13	10	8	55	86
Børnehuset Østerled	2	3	0	21	26
Børnekæret	5	2	1	12	20
Den integrerede institution Giraffen	32	1	0	0	33
Den integrerede institution Skovly	14	1	1	16	32
Den integrerede institution Spiloppen	13		2	15	30
Den integrerede institution Tryllefløjten	14	2		12	28
Eventyrhaven	71	6	3	68	148
Fællesinstitutionen Rårup/Skjold	42	5	2	42	91
Hornslyd Idrætsbørnehus	10	4	2	55	71
Lykkebo	1	0	0	10	11
Rask Mølle Børneunivers Skovtrolden	17	11	5	4	37
Stjernevejens Børnehus	12	1	1	0	14
Tjørnebo					
Tofteskovens Børnehuse Tuen og Tusindfryd	2	0	1	19	22
Tørringinstitutionen	1		1	93	95
Ølsted Børnehave		1			1
Øster Snede Børnehus	9	0	2	17	28
Sum	258	55	35	439	787

Sprogvurdering, 3-årige i dagtilbud: År 2012

	Generel indsats	Fokuseret indsats	Særlig indsats	Ikke sprogvurderet	Sum
	%				
Børnehuset Lille Dalby		57,1	42,9		100,0
Børnehuset Tippen	15,1	11,6	9,3	64,0	100,0
Børnehuset Østerled	7,7	11,5	0,0	80,8	100,0
Børnekæret	25,0	10,0	5,0	60,0	100,0
Den integrerede institution Giraffen	97,0	3,0	0,0	0,0	100,0
Den integrerede institution Skovly	43,8	3,1	3,1	50,0	100,0
Den integrerede institution Spiloppen	43,3		6,7	50,0	100,0
Den integrerede institution Tryllefløjten	50,0	7,1		42,9	100,0
Eventyrhaven	48,0	4,1	2,0	45,9	100,0
Fællesinstitutionen Rårup\Skjold	46,2	5,5	2,2	46,2	100,0
Hornslyd Idrætsbørnehus	14,1	5,6	2,8	77,5	100,0
Lykkebo	9,1	0,0	0,0	90,9	100,0
Rask Mølle Børneunivers Skovtrolden	45,9	29,7	13,5	10,8	100,0
Stjernevejens Børnehus Tjørnebo	85,7	7,1	7,1	0,0	100,0
Tofteskovens Børnehuse Tuen og Tusindfryd	9,1	0,0	4,5	86,4	100,0
Tørringinstitutionen	1,1		1,1	97,9	100,0
Ølsted Børnehave		100,0			100,0
Øster Snede Børnehus	32,1	0,0	7,1	60,7	100,0
Fordeling af sum	32,8	7,0	4,4	55,8	100,0

1.2 Sprogvurdering, tosprogede, 3-årige uden for dagtilbud

Fordeling efter anbefalet indsats af sprogvurderede tosprogede 3-årige, der ikke er i dagtilbud.

	Beskrivelse af nøgletalelement
Udenfor dagtilbud, tosprogede, general indsats	Antal tosprogede børn uden for dagtilbud med generel indsats. Barnets sprog er alderssvarende, og det får generel sproglig stimulering i dagtilbuddet
Udenfor dagtilbud, tosprogede, fokuseret indsats	Antal tosprogede børn uden for dagtilbud med fokuseret indsats. Barnet viser vanskeligheder på specifikke områder, og dagtilbuddet tilrettelægger sprogindsatsen efter, hvilke vanskeligheder sprogvurderingen viser
Udenfor dagtilbud, tosprogede, særlig indsats	Antal tosprogede børn uden for dagtilbud med særlig indsats. Det pædagogiske personale kontakter den lokale talehørekonsulent, og der indkaldes til et dialogmøde med deltagelse af pædagog, pædagogisk leder, forældre og talehørekonsulent. På dialogmødet aftales det videre forløb.
Udenfor dagtilbud, tosprogede, 15 timer ugentligt	Antal tosprogede børn uden for dagtilbud, der ugentlig modtager 15 timer sprogstimulering.
Udenfor dagtilbud, tosprogede, ikke sprogvurderet	Antal tosprogede børn uden for dagtilbud, der af forskellige årsager ikke er blevet sprogvurderet.

Sprogvurdering, tosprogede, 3-årige uden for dagtilbud

	Ar 2013		Ar 2012	
	Antal børn	%	Antal børn	%
Hedensted Kommune, Dagtilbud				
Udenfor dagtilbud, tosprogede, general indsats			6	100,0
Udenfor dagtilbud, tosprogede, fokuseret indsats			0	0,0
Udenfor dagtilbud, tosprogede, særlig indsats			0	0,0
Udenfor dagtilbud, tosprogede, 15 timer ugentligt			0	0,0
Udenfor dagtilbud, tosprogede, ikke sprogvurderet			0	0,0

